

стоматолога.

Ключові слова: вибіркова дисципліна, іноземні студенти, ортопедична стоматологія, заліковий кредит.

Стаття надійшла 6.10.2017 р.

ляючої формування професійних компетенцій
врача-стоматолога.

Ключевые слова: выборочная дисциплина, иностранные студенты, ортопедическая стоматология, зачетный кредит.

DOI 10.26.724 / 2079-8334-2018-1-63-204-206

УДК 614.254.3-051:[61698:578.828]:378.6:61.018.46

В.М. Ждан, Л.М. Шилкина, М.Ю. Бабаніна
ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія», м. Полтаваe-mail

e-mail: ilkav91@gmail.com

УДОСКОНАЛЕННЯ ЗНАТЬ І ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК СІМЕЙНИМИ ЛІКАРЯМИ НА ЦИКЛІ ТЕМАТИЧНОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ «ВЕДЕННЯ ПАЦІЄНТА З ВІЛ-ІНФЕКЦІЄЮ/СНІДОМ СІМЕЙНИМИ ЛІКАРЯМИ»

Метою циклу тематичного удосконалення «Ведення пацієнтів з ВІЛ-інфекцією / СНІДом сімейним лікарем» є покращення знань, підвищення рівня формування умінь і навичок при роботі з ВІЛ-інфікованими хворими, а також зниження стигми та дискримінації, пов'язаних з ВІЛ-інфекцією. Підготовка сімейних лікарів з питань клінічних проявів, консультування та тестування на ВІЛ. Ознайомити з переліком правових документів, що регламентують роботу в сфері надання медико-соціальної допомоги ВІЛ-інфікованим пацієнтам: лікарі повинні проводити тестування швидкими тестами на базі центрів первинної медико-санітарної допомоги та організувати маршрут пацієнта, а також установа первинної медико-санітарної допомоги та / або сімейний лікар повинен буде призначати і видавати антиретровірусну терапію, проводити моніторинг побічної дії лікарських засобів, диспансеризацію, надавати паліативну допомогу.

Ключові слова: ВІЛ-інфекції/СНІД, сімейні лікарі, дистанційне навчання, інтерактивні методи навчання.

Одним із найбільших соціальних ризиків, які на національному рівні перетворюються на загрозу національній безпеці України, є епідемія ВІЛ/СНІДу. За оцінкою Об'єднаної програми ООН з ВІЛ/СНІД (ЮНЕЙДС), епідемія ВІЛ-інфекції в країні є другою за величиною серед країн Східної Європи та Центральної Азії. Згідно з оновленими даними, з 1987 р. по 2016 р. в країні офіційно зареєстровано 297.424 випадки ВІЛ-інфекції, у тому числі 92 897 випадків захворювання на СНІД і 41 710 випадків смерті від захворювань, зумовлених СНІДом [1].

Всесвітньою організацією охорони здоров'я (ВООЗ) розроблений документ «Глобальна стратегія сектора охорони здоров'я по ВІЛ на 2016-2020 рр.», метою якої є ліквідація епідемії СНІДу до 2030 року [2].

У жовтні 2014 р. Законом України затверджено Загальнодержавну цільову соціальну програму протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу на 2014-2018 рр. Її метою є зниження рівнів захворюваності й смертності від ВІЛ-інфекції/СНІДу шляхом забезпечення державної системи надання якісних і доступних послуг людям, які живуть з ВІЛ. Головна мета цього документа – зменшення на 50% кількості нових випадків інфікування ВІЛ серед груп ризику, формування толерантного ставлення до людей, які живуть з ВІЛ-інфекцією, зниження рівня стигми та дискримінації у суспільстві.

Таким чином, украї необхідно є підготовка сімейних лікарів з питань клінічних проявів, консультування і тестування на ВІЛ. Існуючі законодавчі акти України й уніфіковані клінічні протоколи створюють передумови для ефективної роботи сімейних лікарів та окреслюють місце первинної ланки в сфері протидії ВІЛ-інфекції та СНІДу.

Ураховуючи актуальність цієї проблеми, Всеукраїнська громадська організація «Українська асоціація сімейної медицини» (ВГО «УАСМ») в рамках проекту «Розвиток кадрового потенціалу первинної ланки медичної допомоги в сфері ВІЛ-інфекції в Україні» у 2017 р. ініціювала проведення робочих зустрічей у Дніпропетровській, Одеській, Полтавській областях. Провідною метою цих нарад є розробка механізму залучення сімейних лікарів до проходження навчання за програмою циклу тематичного удосконалення (ТУ) «Ведення пацієнтів з ВІЛ-інфекцією/СНІДом сімейним лікарем».

У квітні 2017 року в Полтаві за участю Президента ВГО «УАСМ», завідувача кафедри, д.мед.н. професора Матюхи була проведена робоча зустріч і презентація для учасників на тему: «Сучасний стан розвитку кадрового потенціалу первинної ланки у наданні медичної допомоги ВІЛ-позитивним пацієнтам», в якій зазначено, що центром моделі в роботі сімейного лікаря є пацієнт, до якого застосовуються комплексний підхід, і допомога надається виходячи з потреб пацієнта. Для цього в Україні вже розроблено низку правових документів, що регламентують роботу сімейного лікаря в сфері надання медико-соціальної допомоги ВІЛ-інфікованим пацієнтам: вони повинні

проводити тестування швидкими тестами на базі центрів первинної медико-санітарної допомоги й організувати медичний маршрут пацієнта. Планується, що заклад первинної медико-санітарної допомоги та/або сімейний лікар буде призначати та видавати антиретровірусну терапію, проводити моніторинг побічної дії лікарських засобів, диспансеризацію, надавати паліативну допомогу. Виконання цієї мети неможливе без об'єднання зусиль держави, науково-педагогічних працівників, пацієнтського руху, громадського суспільства, а також міжнародних організацій.

Старший фахівець Благодійної організації «Всеукраїнська Мережа люди, які живуть з ВІЛ/СНІДом», технічний радник з питань розбудови спроможності у сфері медичної освіти проект USAID/RESPECT Поліщук В.Є. зробила доповідь, у якій представлено досвід Проекту RESPECT в каскаді послуг надання допомоги ВІЛ-інфікованим, введення випадків стигми і дискримінації; надання послуг зі зменшення внутрішньої стигми у клієнтів, картування послуг з добровільного консультування та тестування для подальшої переадресації клієнтів; алгоритми переадресації клієнтів до послуг добровільного консультування та тестування лікарями пілотних закладів охорони здоров'я; супровід клієнтів, які пройшли добровільне консультування та тестування, до постановки на диспансерний облік; передача клієнтів до проектів з догляду та підтримки, що впроваджується за кошти Глобального фонду.

Головний позаштатний спеціаліст ДООЗ ОДА за спеціальністю «Загальна практика - сімейна медицина» Шумейко І.Ф. представив інформацію щодо розбудови нової системи охорони здоров'я в Полтавській області.

У розбудові спроможності первинної ланки були зроблені важливі кроки. Створена системи надання медичної допомоги на засадах сімейної медицини, що складає 90,2% охоплення населення надання медичної допомоги сімейними лікарями; мережа амбулаторій сімейної медицини у 2017 році – 329. Забезпеченість амбулаторіями на 10 тис. населення в сільській місцевості становить 4,0 (норматив МОЗ – 3,3) в містах – 1,0 (норматив МОЗ – 1,0). Юридично розмежовано первинний та вторинний рівень медичної допомоги. Створено 34 юридично самостійних ЦПМСД – 100% від запланованих та забезпечено пріоритетне фінансування ЦПМСД.

Оптимізація вторинного рівня надання медичної допомоги включає аудит стану надання вторинної допомоги; реформування дільничних лікарень; підготовку перспективних планів розвитку; закриття малопотужних стаціонарів у центральних районних лікарнях тощо. Реформування третинного рівня надання медичної допомоги полягає в скороченні малопотужних і неефективних стаціонарних відділень; розширення реанімаційної служби; юридичне розмежування психіатричної та наркологічної служби тощо.

Структурні зміни охорони здоров'я Полтавської області одночасно відбувались і в організації надання допомоги хворим на ВІЛ/СНІД, відповідно до якої розширювалась мережа послуг. Так, мережа надання послуг ЛЖВ в Полтавській області зараз налічує Полтавський обласний центр профілактики ВІЛ-інфекції та боротьби зі СНІДом, 12 сайтів АРТ, 27 кабінетів «Довіра», впроваджено консультування і тестування (КіТ) на первинній ланці медичної допомоги.

Завдяки підтримці міжнародних благодійних фондів проведено навчання медичних працівників, забезпечення швидкими тестами на ВІЛ, матеріально-технічне забезпечення медичних закладів в області, розробка та впровадження нормативних актів з ВІЛ/СНІДу.

Наступними кроками в реформуванні системи охорони здоров'я є створення єдиного простору медичного обслуговування населення області, інформаційної системи управління у сфері ВІЛ, підготовку фахівців галузі та оптимізація лабораторної бази [3].

За результатами робочої наради на вченій раді навчально-наукового інституту післядипломної освіти ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія» був представлений і затверджений план та програма циклу ТУ «Ведення пацієнтів з ВІЛ-інфекцією/СНІДом сімейним лікарем». Тривалість циклу – 1 тиждень.[4]

Програма складається з 5-ти основних розділів: «Сучасні підходи до етіології, епідеміології та патогенезу ВІЛ-інфекції. Клінічна класифікація ВІЛ-інфекції»; «Нормативно-правова база у сфері ВІЛ-інфекції/СНІДу. Консультування і тестування на ВІЛ-інфекцію»; «Загальні підходи до АРТ. Лікування та профілактики опортуністичних інфекцій»; «Організація медичного нагляду за вагітними ВІЛ-позитивними жінками, за дітьми, які народжені ВІЛ-позитивними матерями, а також проведення диспансерного нагляду за ВІЛ-позитивними пацієнтами та надання їм паліативної допомоги»; «Стигматизація та дискримінація при роботі з ВІЛ-позитивними пацієнтами». Окрім того, запропоновані алгоритми проведення вступного заняття, що передбачає вхідне анкетування, та заключного заняття із вихідним анкетуванням. Анкетування перед та після проходження навчання дасть змогу провести аналіз і визначити рівень змін, досягнутих у ході вивчення запропонованої

тематики. Кожен розділ складається з тем і підтем, загальний обсяг яких передбачає 39 академічних годин, або 30 астрономічних годин, які поділяються на сесії тривалістю 1 год. 30 хв. Анкети розміщено в електронних додатках до циклу тематичного удосконалення.

В основу пропонованого циклу тематичного вдосконалення покладено інтерактивний підхід до навчання, який довів свою ефективність як у світі, так і в Україні, і є надзвичайно ефективним порівняно з класичними формами навчання – лекціями та семінарами. Зміст циклу складається з наступних розділів: інтерактивні методи навчання; мозковий штурм; робота в малих групах; дискусія; ведення випадку; рольова гра; презентація; індивідуальна робота.

Цикл проводиться у тренінговій формі яка передбачає групову й індивідуальну роботу слухачів [5]. Також було запропоновано розміщувати інформацію про цикл ТУ «Ведення пацієнтів з ВІЛ-інфекцією/СНІДом сімейним лікарем», його тематику, де можна пройти таке навчання на сайтах регіональних асоціацій сімейних лікарів та ВБО«УАСМ», ініціювати проведення очно-заочного циклу ТУ з елементами дистанційного навчання, щоб максимально наблизити освітні послуги з зазначеної тематики до слухачів. Таким чином, перший цикл ТУ «Ведення пацієнтів з ВІЛ-інфекцією/СНІДом сімейним лікарем», був проведений з 29.05 по 02.06.2017 року на базі навчально-наукового інституту післядипломної освіти. За фінансової підтримки Благодійної організації «Всеукраїнська мережа ЛЖВ» в рамках організації проекту RESPECT: «Зменшення стигми та дискримінації, пов'язаної з ВІЛ, до представників груп найвищого ризику в медичних закладах України» за підтримки Агентства США з міжнародного розвитку (USAID).

Список літератури

1. VIL-infektsiia v Ukraini. Informatsiyni biuletен. №47. Kyiv. 2017. 148.
2. Hlobalna stratehiia sektora okhorony zdorovia po VIL na 2016-2021 roky. [Elektronnyi resurs] // VOOZ. 2015. 21 s. Rezhym dostupu: http://www.who.int/hiv/draft-hiv-strategy-2016-2021_ru.pdf
3. Zahalnodержavna tsilova sotsialna prohrama protydiv VIL-infektsii/SNIDu na 2014-2018 roky. [Elektronnyi resurs] // VVR. №48, st. 2055. 2014. Rezhym dostupu: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1708-18>
4. Navchalnyi plan ta prohrama tsylku tematychnoho udoskonalennia «Vedennia patsiienta z VIL-infektsiieu/SNIDom simeinym likarem». Kyiv. 2014. 17 s.
5. Zhylka NIa, Batsiura HV, Hetman LI, Dudina OV, Vynohradova OA, Volhina OM ta spivav.. Vedennia patsiienta z VIL-infektsiieu/SNIDom simeinym likarem: navchalno-metodychni posibnyk dlia vykladachiv. Kyiv: Ahentstvo «Ukraina»; 2015. 520.

Реферати

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ЗНАНИЙ И ПРАКТИЧЕСКИХ НАВЫКОВ СЕМЕЙНЫХ ВРАЧЕЙ НА ЦИКЛЕ ТЕМАТИЧЕСКОГО УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ «ВЕДЕНИЯ ПАЦИЕНТА С ВИЧ-ИНФЕКЦИЕЙ / СПИДОМ СЕМЕЙНЫМИ ВРАЧАМИ»

Ждан В.М., Шилкина Л.М., Бабанина М.Ю.

Целью цикла тематического усовершенствования «Ведения пациентов с ВИЧ-инфекцией/СПИДом семейным врачом» является улучшение знаний, повышение уровня формирования умений и навыков при работе с ВИЧ-инфицированными больными, а также снижение стигмы и дискриминации, связанных с ВИЧ-инфекцией. Подготовка семейных врачей по вопросам клинических проявлений, консультирование и тестирование на ВИЧ. Ознакомить с перечнем правовых документов, регламентирующих работу в сфере оказания медико-социальной помощи ВИЧ-инфицированным пациентам: врачи должны проводить тестирование быстрыми тестами на базе центров первичной медико-санитарной помощи и организовать маршрут пациента, а также учреждение первичной медико-санитарной помощи и/или семейный врач должен будет назначать и выдавать антиретровирусную терапию, проводить мониторинг побочного действия лекарственных средств, диспансеризацию, предоставлять паллиативную помощь.

Ключевые слова: ВИЧ-инфекции/СПИД, семейные врачи, дистанционное обучение, интерактивные методы обучения.

Стаття надійшла 8.11.2017 р.

IMPROVEMENT OF KNOWLEDGE AND PRACTICAL SKILLS IN FAMILY DOCTORS AT THE THEMATIC IMPROVEMENT COURSE "MANAGEMENT OF PATIENTS WITH HIV/AIDS BY FAMILY DOCTORS"

Zhdan V.M., Shilkina L.M., Babanina M.Yu.

The object of the thematic improvement course «Management of patients with HIV/AIDS by family doctors» is to improve the knowledge, to upgrade the level of formed abilities and skills while working with HIV patients and to reduce the stigma and discrimination connected with HIV. Family doctors training on HIV clinical manifestations, counseling services and testing have been described. To offer insights into a number of legal documents regulating the work of family physicians in the field of providing medical and social assistance to HIV-infected patients: doctors should perform rapid tests on the basis of primary health care centers and organize the route of the patient; institution of primary health care and/or a family doctor will prescribe antiretroviral therapy, monitor the side effects of drugs, perform prophylactic medical examination and provide palliative care.

Key words: HIV-infection/AIDS, family doctors, distance learning, interactive training methods.